

Szex a könyvtárban ≠szexkönyvtár

Válasz Kövendi Dénesnek

Eszenyi Miklós

Őszintén köszönöm dr. Kövendi Dénes reagálását „Szex a könyvtárban” c. cikkemre (KF, Ú.f. 1993/4.). Írása címével – „Parttalan szex a könyvtárban” – megpróbálja érzékeltetni, hogy nem körvonalaztam kellőképpen a dolgokat. A parttalanság – érzésem szerint – K.D. írására is vonatkozik, a (part)csúszás, helyesebben csúsztatás következtében. Merthogy K.D. cikkébe még Ady is belekeveredik, meg a gonosz mostoha. Hogy ehhez Ady mit szólna? (A gonosz mostoháról nem is beszélve...)

K.D. több pontba szedte észrevételeit. Nos, nézzük a boncolgatás boncolását! (Persze csak az tartson velem, akit érdekel a téma.)

1. Egyetértek K.D.-vel, hogy nincs olyan tudományág, amelynek magyar képviselői nem kényserülnek könyvtárközi kölcsönzésre. Abban viszont nem vagyok biztos, hogy eme tétel *alapművek* esetében is áll, merthogy – bár nem vagyok szexológus, legfeljebb könyvtárszexológus (ez volt a vicc helye!) – az említett Masters-Johnson könyv alapmű. Hogy mennyire, (aki kíváncsi) kiderítheti a hivatkozási indexekből.

2. Persze, hogy nem gondolom, hogy az álirodalmat nem lehet megkülönböztetni az irodalomtól. Ezt így le sem írtam. A 4. pontban említi K.D., hogy az aluljáró-irodalom művelői már „előszeretettel áradoznak a férfiak domború, izmos, napbarnított stb. melléről is, sőt nemiszervüktől sem sajnálnak néhány elismerő szót.” Na és akkor mi van? De lássunk egy példát, amolyan népies stílusban (gyengébb idegzetű hölgyek lapozzanak!):

„Olyan bama volt, hogy ha valaki a fehér lepedőn megpillantotta vékony, szíjas testét, belekápázott a szeme. Hozzáteendő még..., hogy hatalmas vesseje volt..., erős és széles, mint egy petrencerúd, a kék, vastagon dundorodó erek vadul körbefonták, akárha fagyöngy, szinte szorították.” Hogy ki a szerző? Találják ki!
(*Esternházy Péter*)

Aztán itt van a kezemben egy napilap, s benne egy riport „Teljesült kívánságok gyára. Kielégülés” címmel. A cikkben a Denise, Romana, Júlia, Szívhang (aluljáró)sorozatok kiadójának főszerkesztője nyilatkozik. Ebben még semmi érdekes, de az már izgalmasabb, hogy ezen főszerkesztő az irodalomtudomány kandidátusa.²

3. Örülök, hogy megismerhettem Szilágyi Géza munkásságát.

4. Újabb csúsztatás (Id. ételmaradékok). Ha jól értelmezem K.D. szavait, akkor „abnormis” a pornó. Nem hinném.

5. S íme: itt a gonosz mostoha. (Jut eszembe, Jancsi és Juliska címmel elkészítették a mese pornóváltozatát is leleményes hazai gyártóink.) K.D. a precizséget szinte állandóan számonkéri rajtam. Akkor én is megkérdem, melyik gyermekpszichológiára gondolt: Bettelheim, Mérei, Ranschburg vagy F. Várkonyi elméletére? Mert-hogy valamennyien gyermekpszichológiával foglalkoznak ugyan, de nézőpontjuk közel sem azonos. Másrészt egyik barátom (aki szintén olvasta a kéziratot) a szegedi ideg- és elmegyógyászati klinikán kifejezetten gyermek- és serdülőkori lélektannal foglalkozik, s neki, mint szakembernek nem voltak K.D.-éhez hasonló észrevételei.

6. Miért kell beszerezni ezeket a műveket? Azért, mert igény van rá. Napjainkra minden tele lett erotikával: a tévéreklámon keresztül a mozifilmeken át a folyóiratokig. Példának okáért az a hetilap, amelyik évekkkel ezelőtt a fonógyári lányokról írt, a meós Juliska megtalálta élete párját, a targoncavezető Sanyit, s egy gyönyörű, modern, 40 m²-es lakásban élnek, ahol csipkedisz a foteleon. Happy end. Most meg egyre-másra írnak a kamionsori prostitúcióról, a frigiditásról, az öregezők szexéről stb. Hogy miért erről írnak? Nyilván azért, mert érdekli az embereket, mondhatnám, „vevők rá”.

7. K.D. ismét csúsztat. Azért, mert azt írtam, hogy a szexuális témájú anyagokat is szerezze be a könyvtár, nem jelent egyet a propagálással. Ebből még senki sem gondol arra, hogy a kölcsönzőpultnál megszólaljon a könyvtáros: „Kedves X. néni, a Krúdy kötet mellé tessék vinni egy Erósz is”. Teljesen magánügy, hogy ki mit olvas. De ha istenuccse valaki szexlapot szeretne olvasgatni, akkor legyen lehetősége.

Más. Mitől fordul fel a könyvtáros gyomra? A Playboytól aligha hiszem. No, és ha véletlenül egy „hard” szexlap kerül a könyvtáros kezébe? Arra aztán végképp’ senki nem kényszeríti, hogy nézzen bele, olvassa el, készítsen róla referátumot. A borítólapok pedig általában diszkrétek.

8. Haha, jót kacagtunk.

9. K.D. azt sugallja, hogy szexőrültséggel állunk szemben (ez én lennék), mert – ahogy írja – a személyes érdeklődés szerencsésen találkozik a szakmaival. Először is. Cikkemet majdnem fél esztendeig írtam, sokaknak megmutattam. A bibliográfiakészítés ötlete nem tőlem származott, ha-

nem tőlem húsz esztendővel idősebb, volt tanár-nőmtől (egyébként politológus), aki azt mondta: meg kell csinálni ezt a bibliográfiát, mert Magyarországon ilyen még nincs. Másrészt engem sok minden érdekel: írtam már pl. a magyar aranyifjúságról, a maffiáról, egy helyi könnyűzenei rádió főmunkatársa vagyok stb., egyszóval különnek is lehetne nevezni. Ebbe pedig az is belefér, hogy a szexről készítsek bibliográfiát.

K.D. vitatja a bibliográfia célszerűségét. Erre azt tudom mondani, hogy a Könyvtárosképzésért Alapítvány (bár – úgy tudom – nem kis viták árán) adott rá pénztámogatást, amiért ezúton is köszönetet mondok. Itt jegyzem meg, hogy nem ajánló bibliográfiáról van szó, hanem szakbibliográfiáról, hiszen közel 2000 tételből áll, 24 fejezetben, s az anyag 65%-a külföldi mű.

A szexbe – sok más mellett – beletartozik a homoszexualitás és a lesboszi szerelem is, ezért nyilvánvaló, hogy bibliográfiánkban feltárjuk az erre vonatkozó anyagot is. K.D. szerint ez már a „fekete humor” határát súrolja. Nos, egyáltalán nem volt célunk evvel humorizálni, mert az efféle poénkodás meglehetősen olcsó lenne. Bizonyításképpen, hogy szükség van pl. az egyetemi könyvtárakban a szexanyag beszerzésére, álljon egy idézet, mely Tóth László szociológusnak, az ELTE oktatójának a szájából hangzott el: „az egyetemen speciális kollégium keretében elemeztük a Mások című magyar homoszexuális folyóiratot is”.³

K.D. csodálkozik, hogy egy pedagógusképző intézmény könyvtárosai szexbibliográfiát állítottak össze. A Miskolci Bölcsész Egyesület arról (is) híres, hogy oktatóinak-dolgozóinak a legnagyobb szabadságot adja, mindenki akadály nélkül kibontakoztathatja kreativitását. Ez olyan csodálatos valami, amit – sajnos – kevesen érezhetnek. Nekem és munkatársaimnak abban a kivételes szerencsében van részünk, hogy ötleteinket szabadon megvalósíthatjuk. Még akkor is, ha az éppen egy szexbibliográfia.

Miért látjuk másképpen a dolgokat Kövendi Dénessel? Azt hiszem az életkori különbség lehet az oka. K.D. írja, hogy a kezdő háborús évek Eötvös Kollégiumában nevelkedett. Jómagam nem vagyok 25 éves sem. Bárhogy számolok, a különbség majdnem fél évszázad. Az csak egyetlen dolog, hogy a szexanyagok könyvtári vonatkozá-

sairól más a véleményünk. De ugyanígy másképpen látná K.D. a diszkóba járást, a kocsikázást, a divatot vagy más egyebet. Más mikroközegben mozgunk, és más impulzusok érnek bennünket, egyszóval mások vagyunk. Éppen ezért nagyon fontos a toleranciakészség. Különösen nekünk, bölcsészeknek.

Irodalom

1. ESTERHÁZY Péter: Kis magyar pornográfia. - Bp. : Magvető, 1984. - 74. p.
2. Ld. TÖRÖK Márta cikkét a Mai Nap 1993. október 24-i számában.
3. MIHANCSIK Zsófia: Kétfajta szerelem. Kerekasztal-beszélgetés. = Filmvilág, 1994. 37.évf. 2.sz. 28-34.p.

Viszontválasz

Akit ez a vita nagyon érdekel, tegye egymás mellé a három cikket, s állapítsa meg, ki hol csúsztat.

Kövendi Dénes

Az Euro Info Service kínálatából



MEGJELENT

Vajda Erik:

**Időszaki kiadványok válogatott cikkeinek online adatbázisa
kooperációs partnerek együttműködésével**

című tanulmánya

arról, hogy szükség van-e a magyar időszaki kiadványok cikkeinek
online adatbázisára, és ha igen, milyen feltételek mellett
valósítható meg, milyen lehetséges megoldások képzelhetők el.

Az 57 oldalas monográfia ára 150 forint (plusz nyomdaköltség).

Megrendelhető: OSZK KMK Könyvtártudományi Könyvtár
1827 Budapest, Budavári Palota F épület
Telefon: 175-0686